

"Elbette ve her halde, fiilen ve halen olduğu gibi, kavlen ve tekellümen dahi konuşur, kendini tanıttırır, sevdirebilir." cümlesini izah eder misiniz?

"Fiilen ve halen konuşmak" eserleri, sanatları, mahlukatı ile konuşmasıdır. Mesela, güzel bir çiçek üzerindeki muazzam sanatı ile sanatkarını tanıtır ve sevdirebilir.

Yine gökyüzünün o muhteşem ve muazzam büyüklüğü ve nizamı, sahibinin ne büyük ve sonsuz sıfatlarla muttasıf olduğunu kör gözlere gösterir.

Kainatın gidişatı ve haline baktığımızda, Allah'ın sonsuz bir şekilde kendini tanıttığını ve sevdirdiğini görürüz. Bu duruma **"fiilen ve halen konuşmak"** denir ki, bu konuşmaları denizler mürekkep olsa yazmakla bitiremez.

"Eğer yeryüzündeki ağaçlar kalem, deniz de mürekkep olsa, arkasından yedi deniz daha ona katılsa, Allah'ın sözleri (yazmakla) yine de tükenmez. Şüphesiz Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir." (Lokman, 31/27)

Kavlen ve tekemmülen konuşmak ise resul ve peygamberler aracılığı ile vahiy yolu ile konuşmaktır. İlk insan ve ilk peygamber olan Hz. Âdem (as) ile son peygamber olan Hz. Muhammed (asm) arasında **yüz yirmi dört bin peygamberin** geldiği rivayet ediliyor. Allah her peygamberle konuşmuştur.

Bunun yanında ilham yolu ile bütün mahlukatı ile de konuşmuştur. Üstadımız bu hususa şu şekilde işaret ediyor:

"Meselâ, en cüz'îsi ve basiti, hayvanatın ilhamatıdır. Sonra avâm-ı nâsın ilhamatıdır. Sonra avâm-ı melâikenin ilhamatıdır. Sonra evliya ilhamatıdır. Sonra melâike-i izam ilhamatıdır."(1)

Meleklerin ilhamını gösteren ayetlerden birisi de şudur;

"Rabbin meleklere vahyediordu ki: 'Muhakkak ben sizinle beraberim, haydi siz de müminlere sebat ve cesaret verin. Kâfirlerin

kalplerine korku salacağım. Haydi vurun onların boyunlarına, vurun onların parmaklarına!" (Enfal, 8/12)

Peygamberlerin dışında insanların ilhama mazhar olunabileceğini gösteren ayetler de şu şekildedir:

"Musa'nın anasına: 'Onu emzir. Eğer onun için korkarsan onu denize bırakıver, korkma ve mahzun olma. Çünkü biz onu geri vereceğiz ve kendisini peygamber yapacağız.' diye vahyedik."(Kasas, 28/7)

Bu âyette geçen "**vahiy**" kelimesi de ilham ve rüya anlamlarında kullanılmaktadır.

"Ve hani havarilere: 'Bana ve Resulüme iman edin.' diye ilham etmiştim. Onlar da: 'İman ettik. Hakka teslim olduğumuza şahid ol!' demişlerdi. (Maide, 5/111)

"Rabbin bal arısına şöyle vahyetti: 'Dağlardan, ağaçlardan ve insanların yaptıkları çardaklardan kendine evler edin. Sonra meyvelerin hepsinden ye de Rabbinin sana kolaylaştırdığı yollarına gir.' Onların karınlarından çeşitli renklerde bal çıkar. Onda insanlar için şifa vardır. şüphesiz bunda düşünen bir toplum için ibret vardır."(Nahl, 16/68, 69)

Allah yüce kitabında cansız varlıklara nasıl ilham ettiğini de şu ayetlerle ifade ediyor:

"Allah böylece onları, iki günde yedi gök olarak yarattı ve her göğe görevini vahiy etti." (Fussilet, 41/12)

"Yeryüzü o şiddetli sarsıntı ile sarsıldığı, içindeki ağırlıklarını çıkarıp dışarı attığı, ve insan: 'Bu yere de ne oluyor?' dediği zaman, işte o gün yer, üzerinde olup biten her şeyi anlatır. Çünkü Rabbin ona vahiy etmiştir." (Zilzal, 99/1-5).

Görüldüğü gibi, Allah bütün yarattıkları ile bir şekilde iletişim kurup konuşmuştur.

(1) bk. [Sözler, On İkinci Söz.](#)